

MARK TWAIN

Ádám és Éva naplója

Fordította Thaly Tibor

ÁDÁM NAPLÓJA

Első rész

Amikor felébredtem, már nem voltam egyedül. Egy új teremtmény bukkant fel mellettem – a hosszú hajú!

VASÁRNAP

Amíg eszméletlen voltam, alighanem furcsa dolgok történtek velem, mert észrevettem, hogy bal mellemen valami forradás van. Egyáltalában nem fáj. De már pusztán az a körülmény, hogy az új teremtmény első bemutatkozása nem járt baj nélkül – nem sok jóval biztat a jövőt illetően.

HÉTFŐ

Ez a hosszú hajú teremtmény mindenütt az utamban van, mindig vár rám, vagy szalad utánam. Ezt nem nagyon szeretem. Úgy volna jó, ha ott maradna a többi állattal együtt.

Ma borús idő van. Keleti szél süvít. Valószínűleg esőt kapunk... Kapunk? Miért beszélek többes számban? *Mi* kapunk? Mi az, hogy *mi*? Hol ragadt rám ez a többes szám? Most jut eszembe, hogy az új teremtmény szokott így beszélni.

KEDD

Az új teremtmény folyton beszél. Főként azzal foglalkozik, hogy a dolgoknak nevet adjon. A nagy vízesést – amit úgy szeretek – elnevezte Niagarának. Nem értem, miért. Azt állítja, hogy ez a zuhatag pontosan olyan, mint egy Niagara, tehát nem is lehet más nevet adni neki. Mondhatom, gyenge indok.

Jómagam már semmit sem nevezhetek el. Az új teremtmény maga ad nevet mindennek, ami az útjába kerül, mielőtt én még szóhoz jutnék. Megokolása mindig ugyanaz: pontosan olyan! Itt van például egy új madár, a Dodó. Azt mondja, csak rá kell nézni, mindjárt tudhatjuk, hogy Dodó, mert pontosan olyan, mint egy Dodó. A név rajta is fog ragadni. Mégis fárasztó és hiábavaló lenne, ha ezeken a dolgokon bosszankodnék, pedig mit jelent az, hogy pontosan olyan, mint egy Dodó? Én talán olyan vagyok, mint egy Adó? Azért is Ádám lesz a nevem, a madarat pedig Drontónak fogom hívni, és kész...

SZERDA

Az eső ellen kalibát építettem, de nem tudom békességben, egyedül használni. Az új teremtmény egyszerűen betolakodott. Amikor megpróbáltam, hogy kiszorítsam, arca, amelyet a keze fejével dörzsölgetett, nedves lett, és olyan hangokat adott, mint némely állatka, amikor bajban van.

Csak ne beszélne annyit. Szakadatlanul fecseg. Mindez talán úgy hangzik, mintha mindenáron akadékoskodnék vagy ócsárolni akarnám ezt a szegény teremtést. Eszembe sincs! Csakhogy eddig még nem hallottam emberi beszédet, ezért bántja a fületem minden új és szokatlan hang, amely álmodozó magányom ünnepélyes csendjét zavarja. Az új hang túl közel is van hozzám, szorosán a vállam mögött vagy a fülem mellett, előbb az egyik, aztán a másik oldalon. Eddig inkább olyan hangokat szoktam meg, amelyek távolabbról jönnek.

PÉNTEK

A dolgok elnevezése vígan folyik tovább, nem tehetek ellene semmit. Közben az új teremtmény olyan logikát árul el, amely ellentmond az enyémnek – tehát nem is lehet helyes.

Nagyon jó nevet találtam ki erre a tájra. Szép és dallamos hangzású név: Édenkert. Titokban ezt a nevet tovább is használtam magamban, bár az új teremtmény kijelentette, hogy itt minden – az erdő, a szikla és az egész természet – nem annyira kerthez hasonlít, inkább olyan, mint egy park. Ezért aztán – anélkül hogy

jóváhagyásomat kikérte volna – új nevet adott a tájnak: Niagara-park. Én ezt erőszakosnak és önkényesnek tartom. Táblát is állított fel:

A GYEPRE LÉPNI TILOS!

Ez csak ellenem irányulhat!

SZOMBAT

Az új teremtmény túl sok gyümölcsöt eszik. És ami a legaggasztóbb: főleg az almát kívánja meg, különösen, amióta hallotta, hogy némelyik alma fogyasztása tilos. Úgy látszik, különösen szereti a veszélyes dolgokat, bár azt állítja, a sok gyümölcsöt csak a karcsúsága kedvéért falja. Jellemző a logikájára, hogy a karcsúság kedvéért kockára tenné még a Paradicsomot is.

(...)

ÉVA NAPLÓJA

Első rész

VASÁRNAP

Ma már egynapos vagyok. "Tegnap" érkeztem. Legalábbis így rémlik nekem, és valójában is így kell lennie, mert ha "tegnapelőtt" is léteztem volna, én azt bizonyára nem éltem végig, különben emlékeznék rá. Ámbár az is lehet, hogy mégiscsak létezett egy "tegnapelőtt", csak én nem vettem észre. Mindegy, a jövőben jobban fogok figyelni, és ha újabb "tegnapelőttel" találkozom, majd feljegyzem magamnak.

Legjobb lesz, ha az emlékezéseimet a "mával" kezdem, különben csak összezavarom a dolgokat.

Az az érzésem, hogy ezek a feljegyzések valamikor nagyon fontosak lesznek a történetkutatók számára. Már-már afféle kísérleti alanynak képzelem magamat. Úgy is van: kísérleti alany vagyok. Ebből a szempontból senki sem jöhet számításba annyira, mint én.

Erről máris meggyőződtem. Kísérleti alany vagyok, semmi több.

Igen ám, de ha kísérleti alany vagyok, akkor csupán csak én lennék az? Nem, ezt alig hiszem. Mindenki ebbe a csoportba tartozik, és csak kis része a nagy kísérletnek. De én vagyok az egésznek a főhőse, mondhatnám, a középpontja. A többi csak kiegészítője. Vajon biztosítva van-e az én kivételes helyzetem? Vagy pedig örökké aggódnom kell miatta, és vigyáznom kell reá? Valószínű az utóbbi. Egy hang azt súgja nekem, hogy pozícióm ára az örökös éberség. (Fiatalságomhoz képest ezt elég jól megfogalmaztam!)

Ma már minden szebb, mint tegnap. Hogy tegnapra minden elkészülhessen, a nagy sietségben nem rendezték el véglegesen a hegyeket, egyik-másik síkság pedig még tele van szórva mindenféle törmelékkal és hulladékkal, úgyhogy elég sivár látvány volt. Hiába, ilyen nagyszerű mesterművet nem lehet csak úgy kutyafuttában elkészíteni. A mi szép és nagy világunk azonban igazi mestermű, és majdnem tökéletes, annak ellenére, hogy mindössze egy hét alatt készült. Mégis néhol túl sok a csillag, máshol meg kevés. De ezen bizonyára lehet még segíteni. Tegnap este meglazult a Hold, elkezdett csúszni, majd eltűnt a szemhatáron. Ez persze nagy kár, borzasztó veszteség, és fáj a szívem, ha rá gondolok. A díszletek és dekorációk közül egyik sem fogható hozzá, olyan szép, olyan tökéletes. Jobban oda kellett volna erősíteni. Jaj, csak visszakaphatnám!

Hogyan tudhatnám meg, hogy most hol van? Akihez került, bizonyára óvakodni fog attól, hogy elárulja. Ezt egészen biztosan tudom, mert magam is azt tenném. Azt hiszem, általában elég becsületes vagyok, és az is világos előttem, hogy lényem legfőbb vonása a szép után való vágyakozás és rajongás – különösen, ha csillagokról van szó. Egy Holdat azért mégsem lehetne rám bízni! Ez már merészség volna, különösen, ha az a Hold valaki másé, aki nem tudja, hogy nálam van. Ha fényes nappal akadnék rá, akkor persze visszaadnám, mert az ember sohasem tudhatja, nem nézett-e valaki oda, amikor felemelte. De ha sötétben találnám meg, akkor kigondolnék valami ürügyet arra, hogy ellophassam. Hiába, a Holdat nagyon szeretem, olyan szép és romantikus. Öt-hat darab kellene belőle, akkor sohase mennék aludni. Mindig egy mohapadon hevernék, és a Holdakat bámulnám.

A csillagok is egészen helyesek, jó volna, ha nekem is lenne egypár belőlük, a hajamba aggatnám őket. Az ember el se hinné, milyen messzire vannak, pedig látszólag olyan közel ragyognak. Tegnap este, amikor először tűntek fel, egy rúddal le akartam szedni néhányat, a rúd azonban túl rövid volt, amin roppant csodálkoztam. Megpróbáltam göröngyökkel ledobálni őket, míg végre teljesen kimerültem. Csak egyetlenegy találtam el – talán mert balkezes vagyok, és nem tudok jól dobni. Bármelyikre céloztam, nem tudtam eltalálni. De azért majdnem sikerült, mert negyvenszer-ötvenszer is láttam, hogy a fekete göröngy a csillagcsoport közepébe repült, és hajszáll híján eltaláltam valamelyiket. Ha több a kitartás bennem, végül mégiscsak szereztem volna egy csillagot.

Elhullattam a csillagok miatt jó néhány könnyecskét, ami fiatal koromat tekintve nem is csodálatos. Amikor megnyugodtam, fogtam egy kosarat, és elindultam a világ szélének arra a pontjára, ahol a csillagok majdnem érintik a földet. Ott majd puszta kézzel is könnyen leszedhetem őket – gondoltam –, és már azért is jobb lesz úgy, mert óvatosan foghatom meg, anélkül hogy eltörném. Csakhogy sokkal messzebb volt, mint gondoltam, és ezt a tervet is fel kellett adnom. Annyira elfáradtam, hogy alig tudtam egyik lábamat a másik elé rakni. Nagyon fájtak a lábaim, mert hólyagosra jártam szegényeket.

Túl messze voltam már ahhoz, hogy hazamehessek. Sajnos az idő is hűvösre fordult. Szerencsére néhány tigrissel találkoztam, közjük lapultam, és remekül éreztem magam kellemes melegükben. Mivel a tigrisek földieperrel táplálkoznak, a lehetőség is kedvemre való volt. Eddig még nem találkoztam velük, de csikózásukról mindjárt felismertem őket. Bárcsak volna egy tigrisbőröm, micsoda remek ruha kerülne ki belőle!

VASÁRNAP

Lassanként jobban megismerem a távolságokat. Eleinte mindennél fontosabb volt számomra, hogy ami csak tetszik, tüstént megszerezsem magamnak, elragadtatva kapkodtam minden után. Ami tetszett, gyakran túlságosan messze volt, vagy itt volt ugyan a közelben, de tüskék választottak el tőle. Hej, be keserű tapasztalatokat szereztem! Erről jut eszembe az első aforizmam, amelyet egészen magam találtam ki! "Megszúrt kísérleti alany kerül a tüskét." Ez elég figyelemreméltó megállapítás, különösen, ha számításba vesszük, hogy milyen fiatal vagyok.

Tegnap este bizonyos távolságról követtem a másik kísérleti alanyt, hogy megállapítsam létének célját. Ezt azonban nem sikerült felderítenem. Úgy sejtem, ez egy férfi. Bár férfit még sohasem láttam, pontosan olyan volt, mint egy férfi, és ezért meglehetősen biztosra vettem, hogy férfiról van szó. Észrevettem, hogy ez a lény jobban érdekel, mint a többi kétéltű – ha ugyan ez kétéltű. Mégis annak vélem, mert csapzott haja és kék szeme van, és általában pontosan olyan, mint egy kétéltű. Alig van csípője, lefelé keskenyedik, mint a répa. Ha szétvetett lábakkal megáll, úgy legyökerezi magát, mint egy daru, ezért tartom kétéltűnek, bár az is lehetséges, hogy valami szobor.

Eleinte féltem tőle, és mindig elszaladtam, ha felém fordult, mert attól féltem, hogy rám rohan. Aztán észrevettem, hogy meg akar előlem szökni, és ez természetesen sértette a hiúságomat; órák hosszat futottam utána, mindig húsz méter távolságban, ez idegesítette és dühös lett. Végül felmászott egy fára, és én túl buta dolognak tartottam, hogy lessem, amíg lejön. Otthagytam és hazamentem.

HÉTFŐ

Ma ugyanúgy történt. Újra felkergettem a fára.

SZOMBAT

Még mindig a fára menekül. Úgy tesz, mintha ott pihenne. Persze ez csak kifogás. Hiszen nem a szombatot, hanem a vasárnapot rendelték pihenőnapnak. Úgy látom, az a legkomolyabb szenvedélye ennek a teremtménynek, hogy jól kipihenje magát. Én belefáradnék, ha folyton csak pihennem kellene. Már az is kifáraszt, hogy itt kell ülnöm és a fát figyelnem. Csak azt az egyet szeretném tudni, hogy tulajdonképpen minek van itt. Még sohasem láttam, hogy bármit is csinált volna.

Tegnap este visszahozták a Holdat! Olyan boldog voltam!

Ez már aztán igazán becsületes dolog. Sőt túlságosan becsületesnek tartom! Nemsokára ugyan ismét eltűnt, de már nem aggódom érte. Ha ilyenek a szomszédok, nem kell aggódnom, újra visszahozzák.

Szerettem volna hálámat valamilyen figyelmességgel kimutatni, például egypár csillagot küldhettem volna nekik, itt ugyanis a kelleténél több van belőlük – vagyis több, mint amennyire nekem szükségem van. Észrevettem ugyanis, hogy a kételtű nem sokat törődik a csillagokkal – fütyül rájuk!

Közönséges az ízlése, és csöppet sem szeretetreméltó. Tegnap alkonyatkor óvatosan lekecmergett a fáról, és olyan pöttyös halakat akart fogni, amilyenek a Tóban játszadoznak. Göröngyökkel kellett megdobálnom, hogy békében hagyja őket, erre dühösen visszamászott a fára. Azt hiszi talán, azért van a világon, hogy más teremtményeket fogdosson? Vagy egyáltalán nincs szíve? Nem érez semmi részvétet a kisebb lények iránt? Lehetséges, hogy ilyen alávaló? Hogy csak kegyetlenségre van teremtve? Elképzelhető. Káromkodott, amikor egy göröngy a fejét érte. Rettentően megörültem neki! Ez volt ugyanis az első eset, hogy olyan szavakat hallottam, amelyeket nem én ejtettem ki. Bár a szavait nem értettem meg, arckifejezése elég értelmesnek tűnt fel. Érdeklődésem újra felébredt iránta, amióta rájöttem, hogy tud beszélni, mert beszélgetni – azt nagyon szeretek. Egész nap beszéllek, még éjjel is álmomban, és amit én mondok, az mindig érdekes. Ha lenne valakim, akivel beszélgethetnék, akkor kétszer olyan érdekes tudnék lenni, és – ha éppen kívánná – kétszer annyit beszélnék.

(...)